

nensi anno 1105 idem Norgaudus domno Hugoni Cluniaci abbati pro monasterio B. Magdalene de Quadrella confirmavit ejusdem pagi ecclesias, de quibus Leobaldus Digionensis litem movebat. An. 1107 scripto diplomate significat Hugonem et Satictherium, ac Airardum fratres de Marchia, plurima apud Aluziam, S. Marcelli cœnobio concessisse. Subscribunt Jothaltus decanus, Gaucerannus cantor, etc. Eodem anno nominatur arbiter cum Lugdunensi metropolitano dissidii inter canonicos S. Vincentii, et cathedralis D. Petri Matisconensis. Anno Dominicæ Incarnat. 1111 Walterius Cabilon. episcopus et Jarento Divionensis abbas societatem sic inter se inierunt, « ut cum brevis de canonico Cabilonensi venerit Divionem, vel de monacho Divionensi venerit Cabilonum, statim pro eo fiat plenarium officium mortuorum, hoc est vigilia et missa, et eo die habeat præbendam... Fiat (insuper) in hebdomada post Dominicam mediæ Quadragesimæ apud utrosque pro utrisque generali officium et missa. Concessit præterea præfatus W. episcopus abbati J. et omnibus successoribus ejus unam canonicalem præbendam integram et cottidianam in ecclesia S. Vincentii, quam idem abbas concessit monacho Divionensi apud S. Mariam commanenti; et ut monachus idem apud S. Vincentium septimanam faciat, et Divionensis ecclesia, eleemosynæ hujus causa, Cabilonensi ecclesiæ et corporaliter et spiritaliter pro posse servitium impendat. »

Bernardi in Novum Monasterium adventu, ac virtutum exemplo, in tantum aucta est Cisterciensis familia, ut de novo condendo monasterio cogitaverit

Stephanus abbas : Walterius diœcesanus episcopus consilii conscius, simul cum eo diœcesim suam perlustravit; occurrit silvaticus locus ad Gronam fluvium, ibique anno 1113 fundatur cœnobium, ejusque ecclesia in honorem Dei genitricis Mariæ a Galterio, presentibus Joceranno Lingon. præsulè, et Gauderico ac Guillelmo comitibus, dedicatur xv Kalendas Junias. Novo cœnobio inditum est Firmitatis nomen, quod tunc primum firmatum et stabilitum esse cœperit Cisterciense institutum. Chartam hanc in gratiam S. Marcelli scripsit anno sequenti : « Ego Dei gratia Walterius Cabilon. episcopus peccatorum meorum veniam et divinæ pietatis misericordiam desiderans, concedo Deo..... ad locum S. Marcelli Cabilon. ecclesiam de Boens, cum omnibus ad eam pertinentibus.... Factum est in Cabilonensi civitate in capitulo canonicorum, viii Kal. Octobr. anno ab Incarnat. 1114. » Synodo Trenorchiensi interfuit 1115. Concessit canonicis Sancti Stephani Divionensis, anno 1117, ut affirmat D. Fiot, ecclesiam S. Martini, quæ sita est in loco qui vulgo *Arcus* nuncupatur. Refert et Perardus ejus chartam, sed nulla temporis nota insignita, quam iisdem canonicis ecclesiam de Bassiaco, quam jam dederant Acardus et Roelenus ipsius antecessores, confirmat et de novo concedit, cum decimis et oblationibus ac etiam cum universis *appenditiis* suis, *servitio* tamen synodali sibi reservato, etc. Non videtur ante annum 1120 aut finem 1121 diem extemum clausisse, siquidem Jotsaldus, quem in episcopatui successorem habuit, ex epist. Callixti II, adhuc decanus erat.

FORMA ELECTIONIS WALTERII.

(Gall. Christ. nov., IV Instrum., p. 231.)

Auctor nostræ redemptionis, Unigenitus altissimi Patris, sibi, nimirum ante totius ævi principium, coæternus et consubstantialis, cum jam plenitudine temporis adveniente, de cœlorum supernis descendens, hominem induisset in terris, servata in assumpto homine majestate divinitatis; expletis tandem omnibus, quæ de ipsius susceptura temporaliter humanitate, nobilissimi antiquæ legis præcones veridicis prædixerant vaticiniis, protinus sacrosanctæ status Ecclesiæ cœpit ubique terrarum innovari, saluberrimis apostolorum doctrinis, imo magnitudine virtutum et excellentia signorum, quæ per eos mirum in modum operabatur divinæ gratiæ dispensationis. Quorum videlicet sonus, juxta vaticinantis præsagium regis, in omnem terram est diffusus : fines quoque orbis terræ verba eorum penetrasse profitetur omnis Christi fidelium cœtus. Hos itaque summos, et electos cœlestis senatores aulae, et vestigio secuti insignes rectores Ecclesiæ, qui ob lucatum recti itineris ad superni palatium Regis, æerito habiti digni pontificum insigniri cognomine. Ita nimirum prælibatam Ecclesiam sibi a pa-

store patrum commissam, verbo decorare pariter et exemplo studuerunt, ut licet summi pontificii reverendo essent sublimati culmine, sibi tamen subditis eligerent prodesse potius quam præesse, æquissima eos regentes censura, et discreto moderamine. Verum si quando contra pravos subditorum mores zelus exigebat rectitudinis moveri illo quolibet fervore districtionis : ita in mentibus illorum virtus custodiebatur mansuetudinis, cum terrore severitatis, ut et iram mansuetudo cœndiret discretionis, et eandem mansuetudinem, ne forte dissolveretur, idem zelus accenderet discretionis. Hos igitur tam reverendæ vitæ Patres, tanquam admirabiles cœlestis disciplinæ censors, nos humiles filii sacrosanctæ matris Ecclesiæ Cabilonensis imitari potissimum cupientes, ob id maxime, quoniam eadem nostræ sedis cathedra, jamdudum proprio pastore viduata, multa et innumera a mundanis potestatibus patitur ad præsens infestationum probra : communi assensu et pari voto elegimus quemdam ejusdem Ecclesiæ olim clericum et archidiaconum, nomine Walterium, ad culmen pontificii præfatus scilicet,

Christo Domino disponente, regendum, cujus jurisdictioni et jugo sui regiminis nos, nostrumque locum tradimus disponendum, secundum canonum et inconvulsum totius Ecclesiae privilegium. Est quippe, uti in promptu habetur, generosi stemmatis prosapia ortus, peritia non modo sacrarum litterarum, verum et mundanarum industria legum admodum eruditus, jejuniis, vigiliis, et orationibus, ac cunctis misericordiae insignitus, probatissima morum honestate praeclarus, omnium virtutum matre discretionem pulcherrime redimitus, luculentissimi etiam eloquii, et apprime disertus, quantum quoque humanae fragilitas conditionis admittit, omni bonitate manet conspicuus. Igitur pro tot et tantis caelestium charismatum donis, sibi superno munere collatis, Spiritus sancti cooperante gratia eligitur ad culmen officii pastoralis, non solum a nobis praebitatae Ecclesiae filiis, verum etiam a diversae conditionis plebe cohabitante intra et extra nostrae moenia urbis, quam prosequitur etiam innumera populi multitudo adjacentium regionum, diversi sexus et aetatis. Qui omnes pariter intimis praecordiorum affectibus, et multiplicibus efflagitant votis, istius nostri electi personam, Jesu annuente Domino, sublimari infula pontificali Cabilonicae sedis. Plerique etiam illustres, et praenobiles ecclesiarum Dei rectores existunt quoque legitimi fautores istius nostrae electionis. Videlicet dominus Gibuinus archipraesul eximius sacrosanctae cathedrae Lugdunensis; dominus etiam Agano, antistes venerandus ecclesiae Heduenensis, una cum reverendis caetibus, utrorumque regimini, Christi Domini gratia providente, commissis. Religiosus etiam praesul D. Laudricus

A Ecclesiae Maticensis, cum reverenda concione ejusdem cleri, annuit et favet multiplici favore, in laude istius canonicae nostrae electionis sperans in Dei misericordia, sibi suaeque Ecclesiae subveniri in celebratione talis tantaeque ordinationis. His siquidem eximiis jam satis pontificibus, annectuntur illustres caenobiorum patres, huic profecto electioni votis faventes omnibus: inter quos nimirum exstat dominus Hugo sacri caenobii Cluniacensis abbas revera celeberrimus, simulque venerandus loci Trenorchiensis rector dominus Petrus, praesidens quoque abbatiae B. Petri Cabilonicae urbis dominus Raynardus, una cum reverendis patrum utrorumque locorum concionibus, sub monasticae tirocinio disciplinae in Christi nomine militantibus. Qui omnes procul dubio, toto annisu mentis idonei existunt auctores, et legitimi corroboratores totius electionis. S. Gausleni matris nostrae ecclesiae decani, S. Almarici Lingonensis dec., S. Gotselmi archidiaconus, S. Hugonis Portensis, S. Engilberti, S. Gausfredi, S. Landrici archipresb., S. Guillelmi, S. Petri, S. Caroli, S. Bernardi, S. Roberti, S. Lamberti, S. Hugonis, S. Letardi archipresbyterorum, S. W. Vernensis, et matris ejus Adelaidis, S. Valtherii Neblensis, S. Dalmasii de Giniaco, S. Bernardi de Porta, S. Gotseranni, et Idmari fratris ejus, S. Duranni archipresb., S. Ademari, S. Roberti, S. Jotsaldi. Acta est haec ecclesiastica et generalis electio anno Incarnati unigeniti Verbi 1080 praesidente divina dispositione Romanae sedi excellentissimo papa Gregorio: scepra quoque moderante regni nobilissimo regum Philippo; consulatu Cabilonicae urbis tunc temporis manente absque terreno principe.

WALTERII DIPLOMATA.

(*Gall. Christ. nov.*, IV, Instrum., p. 231 seqq.)

I.

Charta Walterii Cabilonensis episcopi de acquisitione partis comitatus Cabilonensis a Saverico comite Cabilonensi.

(Circa annum 1096.)

In nomine summæ et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti, amen. Quoniam humanae mentes erroris sui caligine nonnunquam veri notas amittunt, sed et hominum dicta vel facta vetustas ab humana memoria abolere solet, nihilque illiteratum in diuturna cognitione habetur; idcirco ego Walterius Cabilonensis Ecclesiae episcopus conventionem, quam ego et canonici nostri cum Saverico Cabilonensi comite habuimus, litteris et memoriae mandare [mandari] curavi. Notum sit igitur omnibus tam posteris quam praesentibus, quia, quo tempore Gaufridus de Dunziaco Hierosolymam tendere

D vellet, qui partem mediam comitatus Cabilonensis possidebat, quem cum Widone de Tyhæra [*al.* de Thies] partitus fuerat, partem suam comitatus supradicti [*al.* supradicto] domno Saverico avunculo suo vendere disposuit. Venit igitur ad nos Savericus cum uxore sua, rogans ut partem ipsius medietatis, quam emebat, ab se in vadio reciperemus, et ipsum de pecunia quam solvebat, juvaremus. Nos autem ea inducti spe, ducentas uncias auri purissimi, quarum singulae pretii quadraginta solidorum fuerant, de moneta, cujus media pars argentea erat, quam nos de tabula sancti Vincentii corrasimus, domno Saverico accommodavimus, et vadium, quod nobis offerebat, ab ipso recepimus, ea videlicet ratione, ut ecclesia sancti Vincentii reddituum tam justorum quam injustorum ad partem Gaufridi sive Saverici successoris sui pertinentium medietatem in